

ชื่อเรื่อง : บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชน

ในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย : ทิวากรณ์ ศรีเทียน

ปริญญา : รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)

กรรมการที่ปรึกษา : ดร.วิทยา เจริญศิริ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ดร.สัญญา เคนาภูมิ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการแสดงบทบาท เปรียบเทียบบทบาท และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ประชากร ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 193 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีความเชื่อมั่น เท่ากับ .931 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t -test (Independent Samples) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F -test (One -Way ANOVA)

ผลการศึกษา พบว่า

1. บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการปรองดอง ($\bar{X} = 4.03$) ด้านความร่วมมือร่วมใจ ($\bar{X} = 3.95$) ด้านการประนีประนอม ($\bar{X} = 3.67$) ส่วนอีก 2 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการบังคับ ($\bar{X} = 3.25$) ด้านการหลีกเลี่ยง ($\bar{X} = 3.11$)

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน พบว่า จำแนกตามตำแหน่งแตกต่างกัน พบว่าแตกต่าง 2 ด้าน คือ ด้านการหลีกเลี่ยง และด้านการประนีประนอม ส่วนจำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน พบว่า ด้านการบังคับ และด้าน

การประเมินประนอมมีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างไรก็ตาม จำแนกตาม อายุและระดับการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า ทุกด้านไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ.05

3. กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ผู้นำชุมชนควรใช้อำนาจในขอบเขตของกฎหมายอย่างถูกต้อง มีความยุติธรรม ใช้หลักพรหมวิหาร 4 (เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา) ในการแก้ไขปัญหา ผู้นำชุมชนควรใช้ความสุขุมรอบคอบ ใจเย็น ไม่ใช่อารมณ์ ไม่ใช่ความรุนแรง ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ผู้นำชุมชนควรใช้อำนาจกฎหมายอย่างเด็ดขาด และเต็มທີ່เหมือนที่ตำรวจใช้ในการจับผู้ร้าย ในการแก้ไขปัญหา ผู้นำชุมชนควรมีกิจกรรมช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชน และช่วยเหลือคนดี ให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน ผู้นำชุมชนควรมีความมั่นใจในตนเอง และต้องมีความรู้ ความสามารถ แก้ไขปัญหา โดยใช้เสียงส่วนใหญ่ ผู้นำชุมชนต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้ากับชาวบ้านและประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ผู้นำชุมชนควรให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชน เนื่องจากเกิดการทะเลาะวิวาทบ่อยครั้งและเด็กติดเกมไม่ไปเรียนหนังสือ ควรหากิจกรรมให้เด็กและเยาวชนทำ ผู้นำชุมชนควรมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ปรึกษาหารือกัน ทำงานอย่างจริงจังและมีความสามัคคีร่วมมือกัน ในแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง ผู้นำชุมชนควรจะรู้จักรับฟังความเห็นผู้อื่น ในการศึกษาวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ไม่ใช่ใช้อำนาจหรือบารมีของคนอื่น และผู้นำชุมชนควรมีกิจกรรมร่วมกันในการพัฒนาชุมชน อย่างจริงจังและโปร่งใส ให้เป็นแบบอย่างที่ดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

TITLE : The role of the village chief and Headman on the conflicts solving in the community of Kantharawichai District, Mahasarakham province.

AUTHOR : Thiwapol Srithien   **DEGREE :** M.P.A. (Public Administration)

ADVISORS : Dr.Wittaya Chareonsiri   Chairman
Dr.Sanya Kenaphoom   Committee

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY, 2012

ABSTRACT

This research was aimed to study and to compare the role of the village chief and Headman on the conflicts solving in the community of Kantharawichai District, Mahasarakham province, including the useful suggestion. The population used for study were the village chief and headman living at the community of Kantharawichai District, Mahasarakham province consist of 193 persons. The instrument for collecting data was the five rating scale questionnaire with .931 of reliability. The statistics for analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, *t*-test (independent sample), *F*-test (One Way ANOVA). And the quality data was analyzed by the content analysis.

The research results were found as follows ;

1. The role of the village chief and Headman on the conflicts solving in the community of Kantharawichai District, Mahasarakham province were in the high level for 3 aspects; the Reconciliation ($\bar{X} = 4.03$), the Cooperation ($\bar{X} = 3.95$), and the Compromise ($\bar{X} = 3.67$) and were in the moderate level for two; the Compulsion ($\bar{X} = 3.25$) and the Avoidance ($\bar{X} = 3.11$) respectively.

2. The comparison results of role of the village chief and Headman on the conflicts solving in the community of Kantharawichai District, Mahasarakham province were found that; It's classified by position was different by statistical significant at .05 levels for two aspects; the Avoidance and the Compromise. Then classified by working experience was different by statistical significant at .05 levels for two aspects; the Compulsion and the

Compromise. However, classified by their age and education level were not different by statistical significant at .05 levels.

3. The useful suggestions were found that; the Leaders should exercise authority within the limits of the law correctly, fair, the main virtues 4 (mercifully sympathetic joy equanimity) in solutions, calm, non-emotional, non-violent, open to the community participate in the solution, the power law was strictly prohibited, acting police to catch criminals and solve problems, development activities, community and encourage people to be role models to the community, and self-confidence, knowledge and will be able to resolve the issue by a majority, a relationship with the local people as well, to focus on youth because of the controversy often playing game; did not go to school, recruiting creative activities for young people to do, held together frequently to discuss and work seriously and work together in solving problems, listen to others to analyze and solve problems rationally, avoid using the power or prestige of others, organized to develop the community as participatory and transparency seriously as role models.